

Landbouw en klimaat

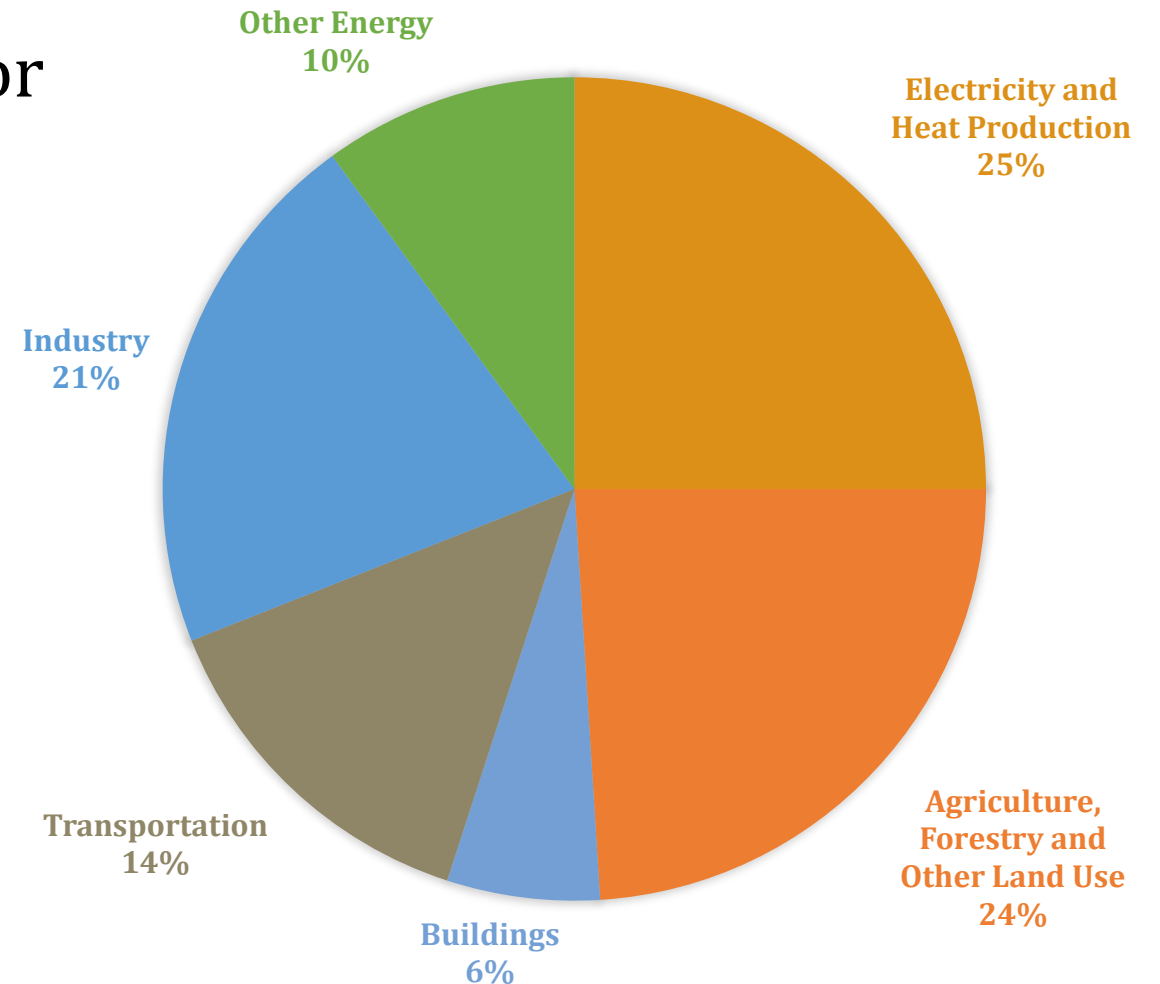
Diane Schoonhoven, adviseur Klimaat, Energie en Duurzaamheid

Landbouw en klimaat

Broeikasgasemissies (in de
landbouw)

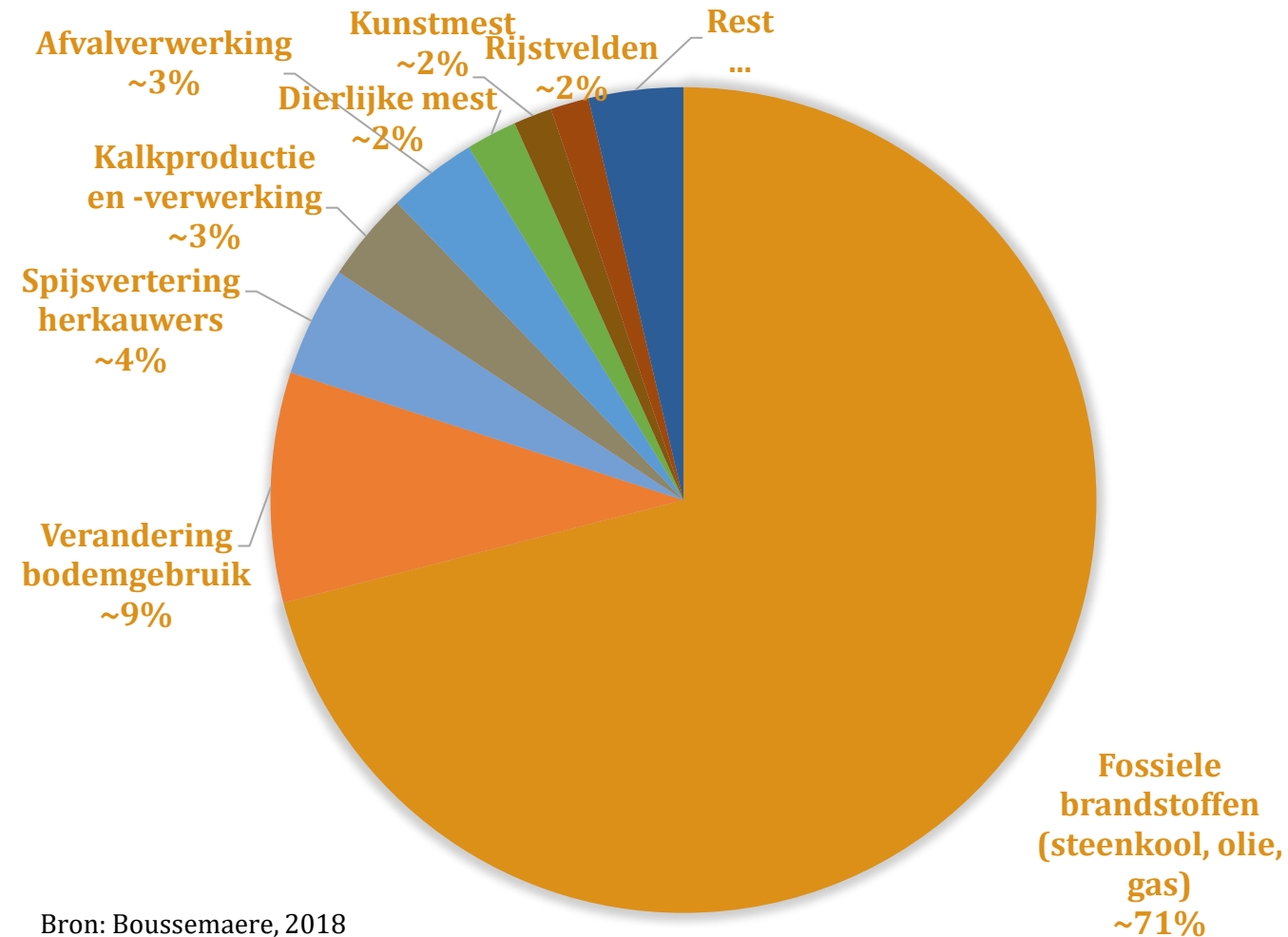
Wie veroorzaakt de broeikasgasemissies?

- Wereldwijde broeikasgasemissies per sector

Wie veroorzaakt de broeikasgasemissies?

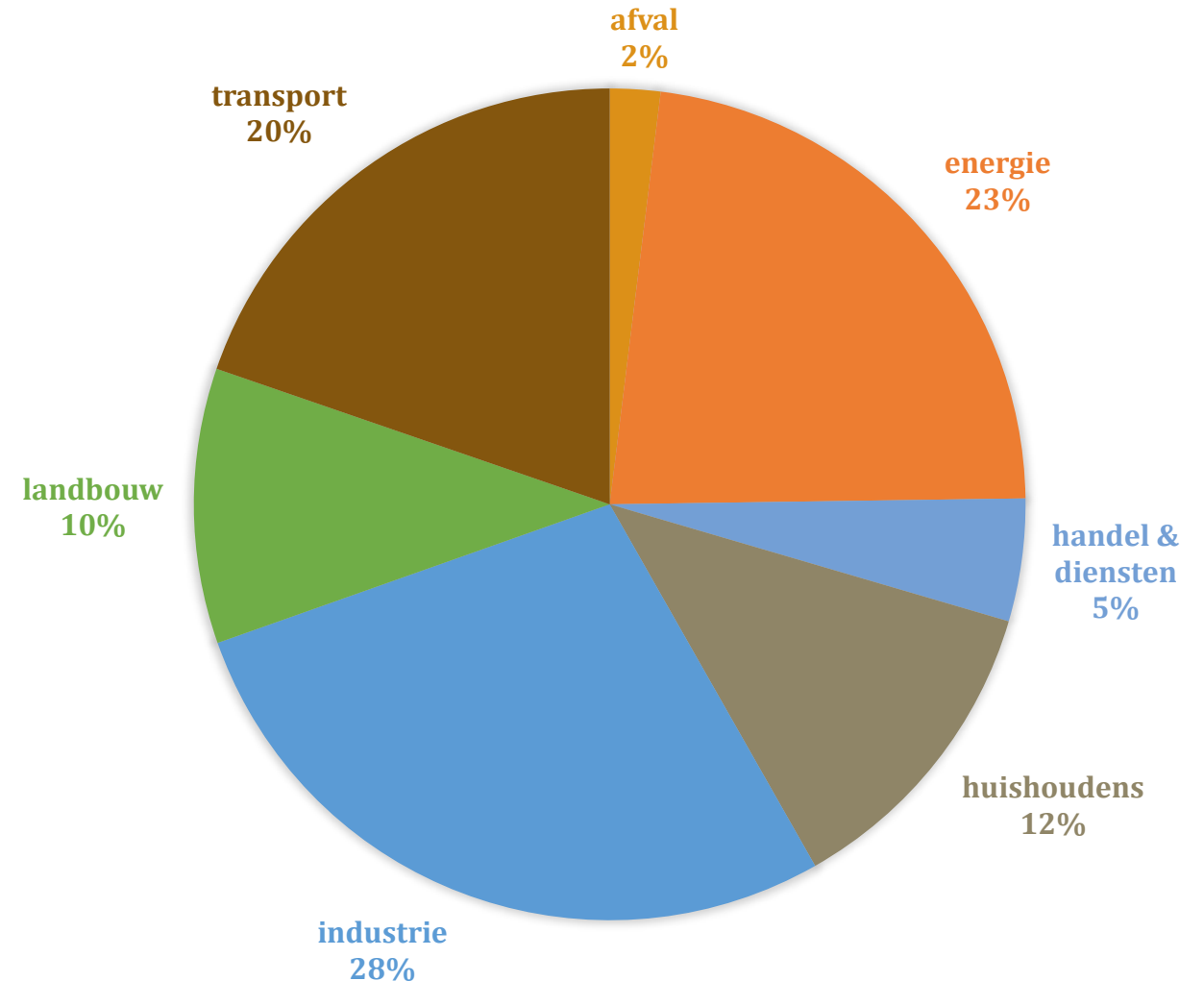
- Wereldwijde broeikasgasemissies per bron

Bron: Boussemaere, 2018

Wie veroorzaakt de broeikasgasemissies?

- Vlaamse broeikasgasemissies per sector

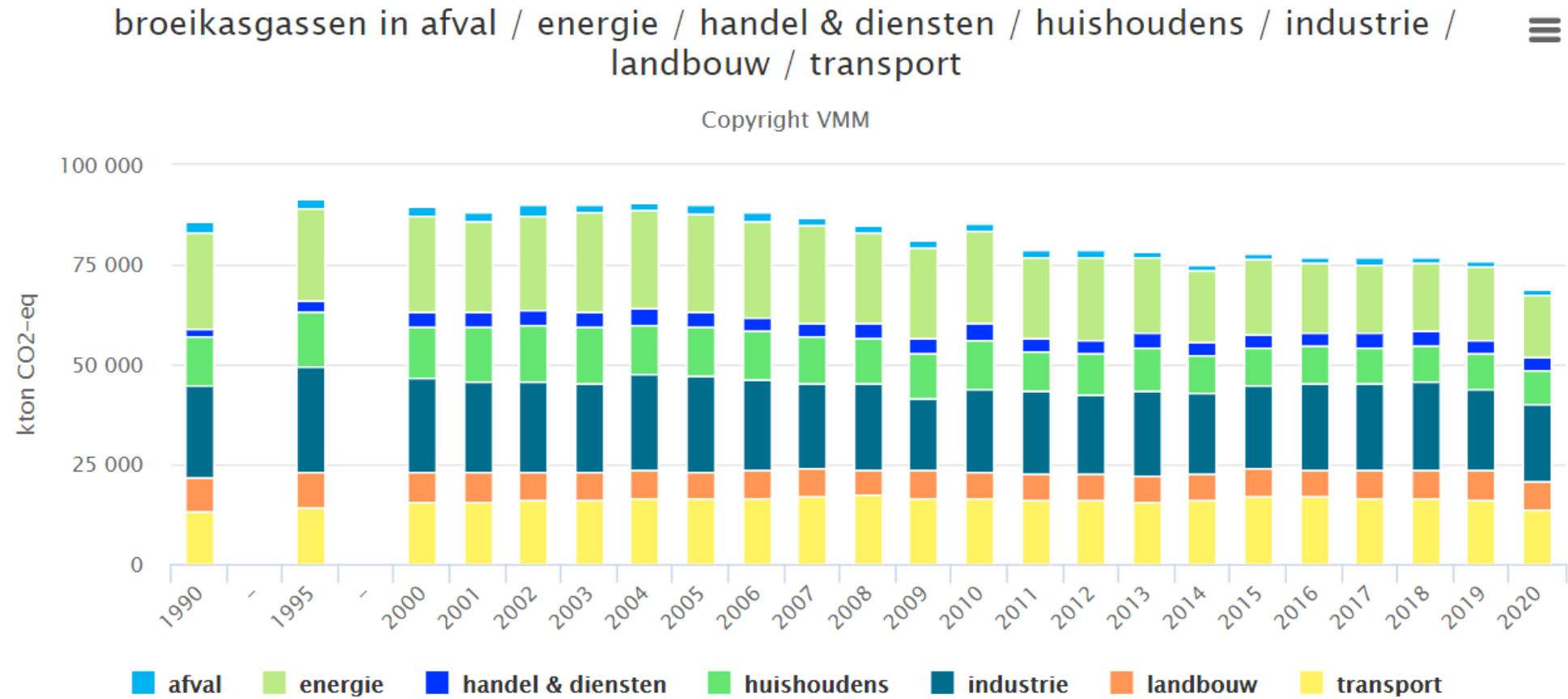
Bron: MIRA-VMM, 2020

Wie veroorzaakt de Vlaamse broeikasgasemissies?

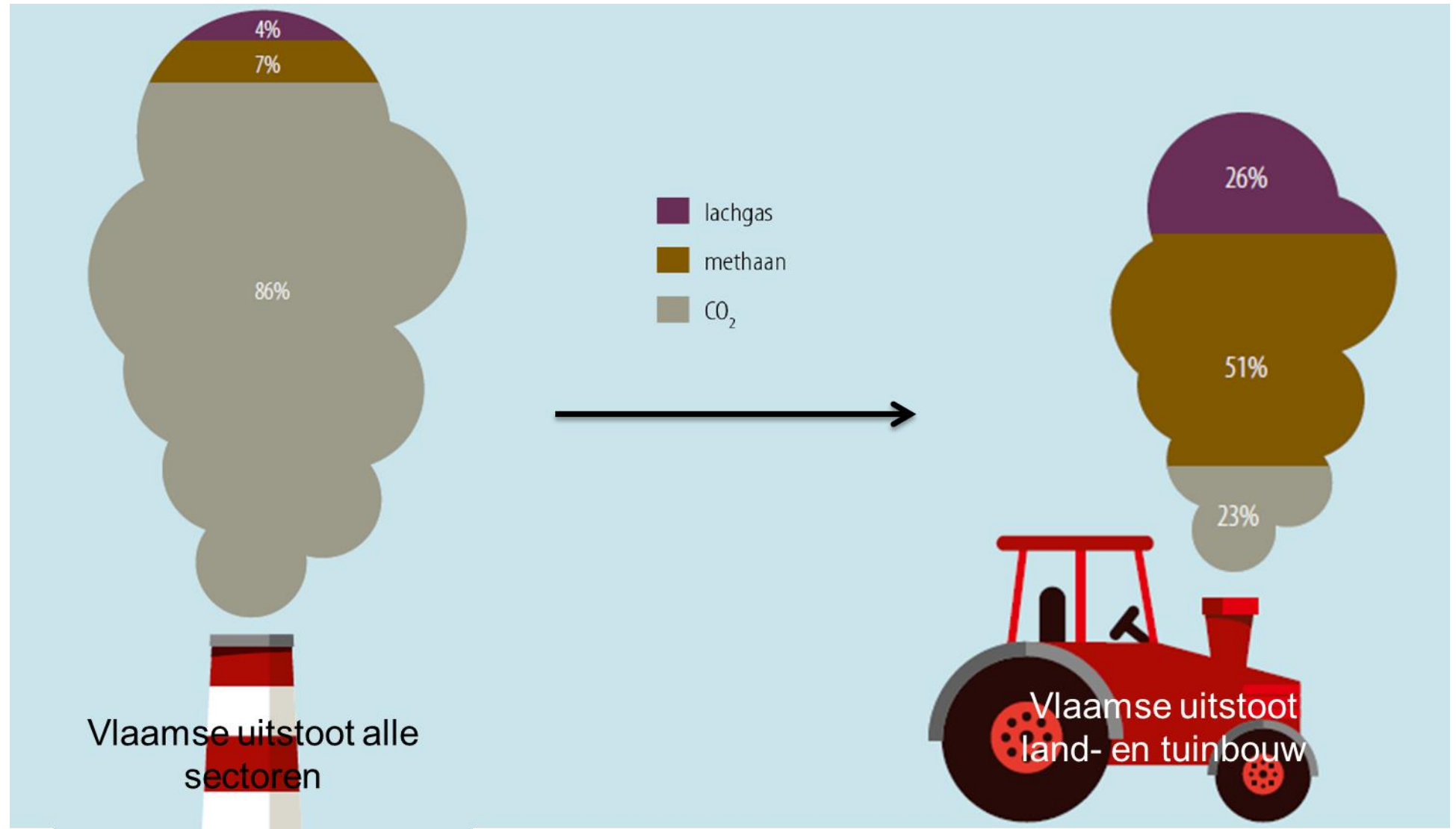
- Land- en tuinbouw is verantwoordelijk voor 10,7% van de Vlaamse broeikasgasemissies
 - Waarvan ongeveer $\frac{2}{3}$ ^{de} afkomstig van de dierlijke en $\frac{1}{3}$ ^{de} van de plantaardige sector

Wie veroorzaakt de Vlaamse broeikasgasemissies?

Broeikasgasemissies in de landbouw

Broeikasgasemissies in de landbouw

- Bijdrage van broeikasgassen aan klimaatverandering wordt omgerekend naar CO₂-equivalenten
 - De hoeveelheid CO₂ (in kg) die nodig is voor dezelfde opwarming

	CO ₂	Methaan	Lachgas
Verblijftijd	? 100	12 jaar	121 jaar
CO ₂ -equivalent	1	25	298

Broeikasgasemissies in de landbouw

- Methaan

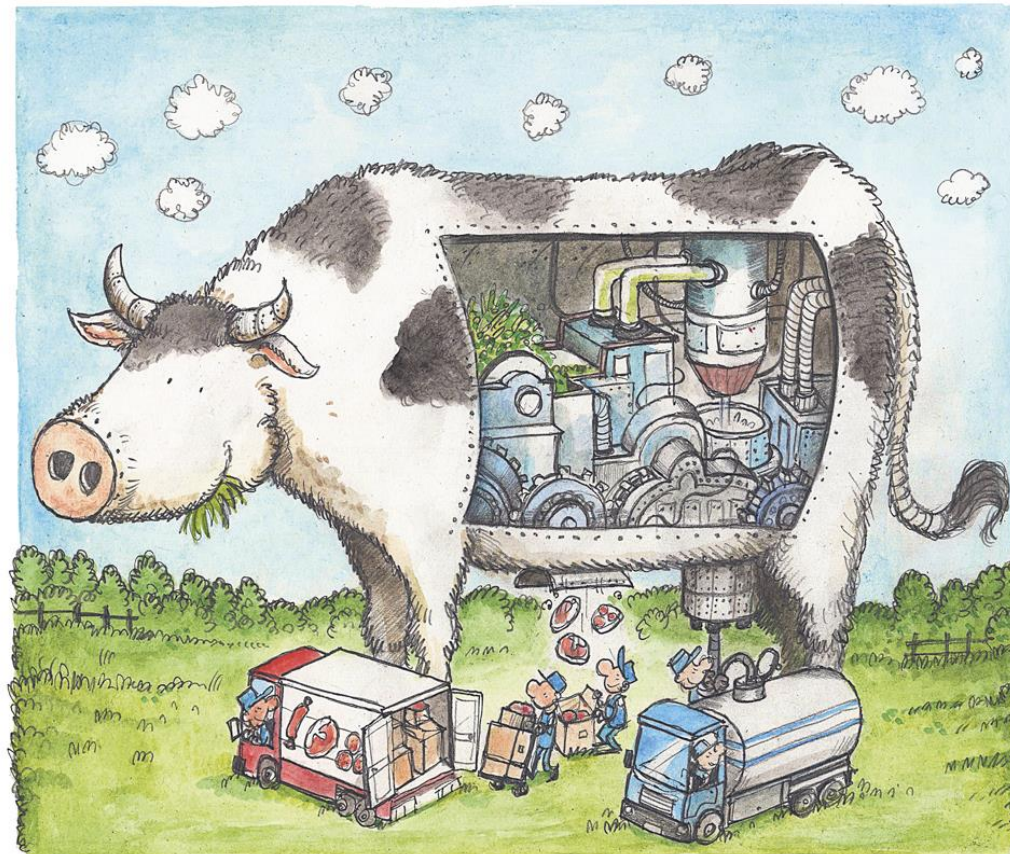
±65%

±35%

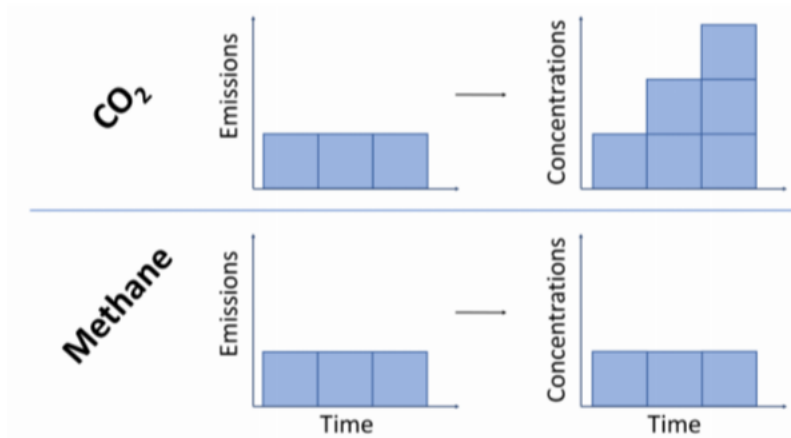
Broeikasgasemissies in de landbouw

- Methaan door verteringsprocessen bij herkauwers

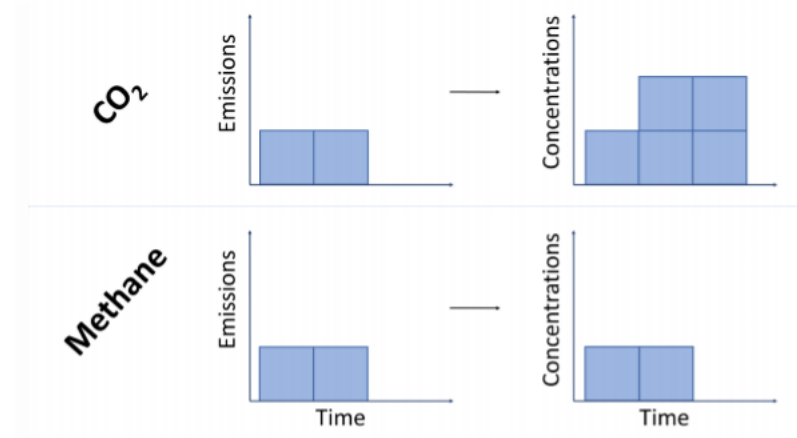

Broeikasgasemissies in de landbouw

- Methaan is een krachtig broeikasgas, maar breekt na ongeveer 12 jaar af
 - Bij gelijkblijvende veestapel netto geen toename van methaan in de atmosfeer

Lynch, 2019, Agricultural methane and its role as a greenhouse gas

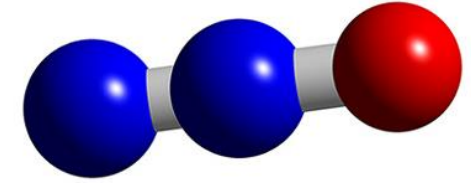
Lynch, 2019, Agricultural methane and its role as a greenhouse gas

Broeikasgasemissies in de landbouw

- IPCC-rapport van augustus 2021 gaat uitvoerig in op methaan als broeikasgas met een korte levensduur
- Aanpassing (mondiale) klimaatboekhouding noodzakelijk
- <https://ilvo.vlaanderen.be/nl/nieuws/methaan-van-herkauwers-en-klimaatimpact-een-verschil-tussen-gwp-en-gwp-ster-berekening>

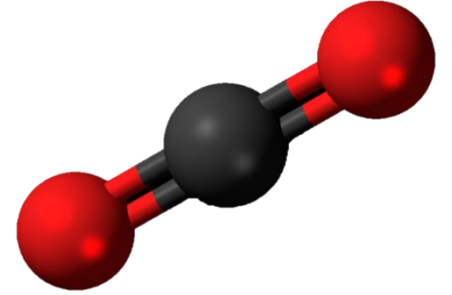
Broeikasgasemissies in de landbouw

- Lachgas

Broeikasgasemissies in de landbouw

- CO₂

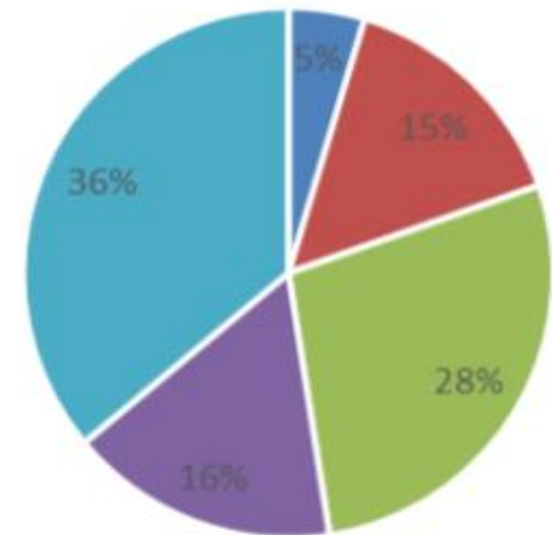

Landbouw en klimaat

Klimaatbeleid

Klimaatbeleid

- Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030
 - Landbouwsector is in 2019 verantwoordelijk voor 16% van de Vlaamse niet-ETS-emissies
 - 7,4 Mton CO₂-eq

■ Afval ■ Niet-ETS industrie ■ Gebouwen ■ Landbouw ■ Transport

Klimaatbeleid

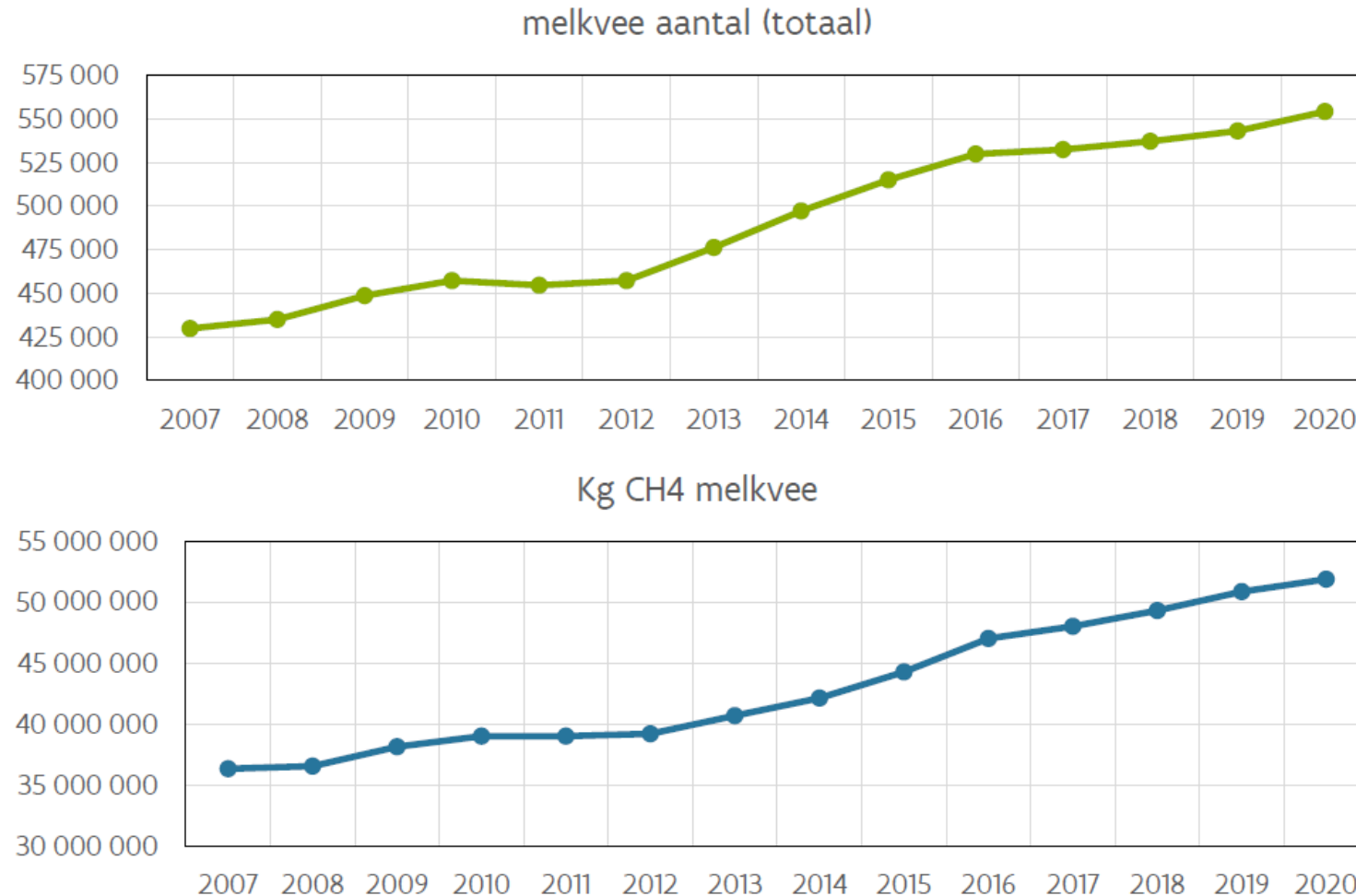
- Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030
 - Enterische emissies tussen 2005-2030 met 19% reduceren (0,44 Mton)
 - Convenant enterische emissies met resultaatverbintenis

Klimaatbeleid – Convenant Enterische emissies

- Methaan als belangrijkste broeikasgas is met name afkomstig van runderen
 - Na afschaffing melkquotum in 2015 werden zoogkoeien vervangen door melkkoeien
 - In totaal minder dieren, maar meer emissie
 - Melkkoe produceert per dier meer broeikasgasemissies dan zoogkoe

Klimaatbeleid – Convenant Enterische emissies

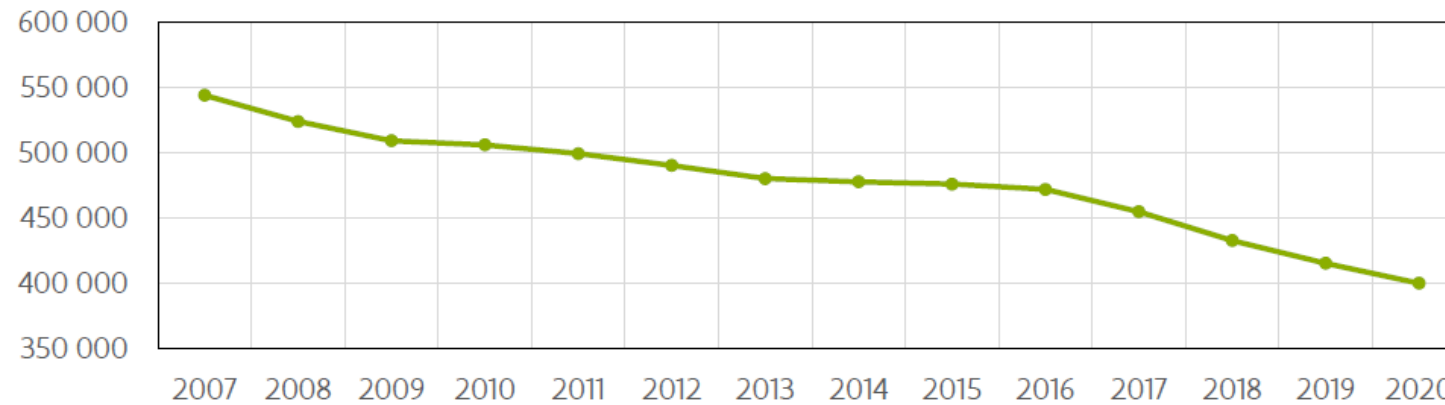
- Melkvee

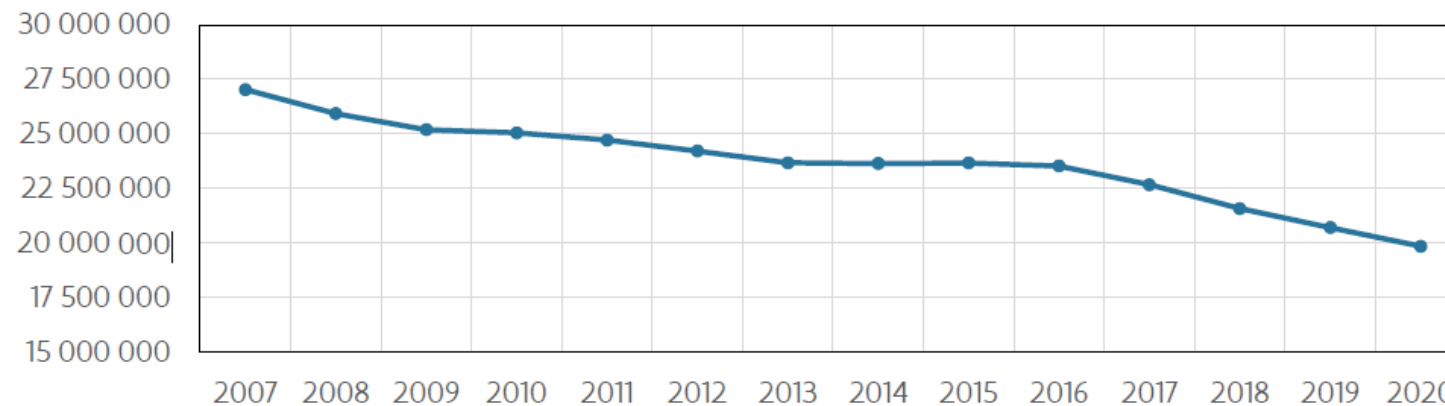
Klimaatbeleid – Convenant Enterische emissies

- Vleesvee

Vleesvee aantal (totaal excl. andere)

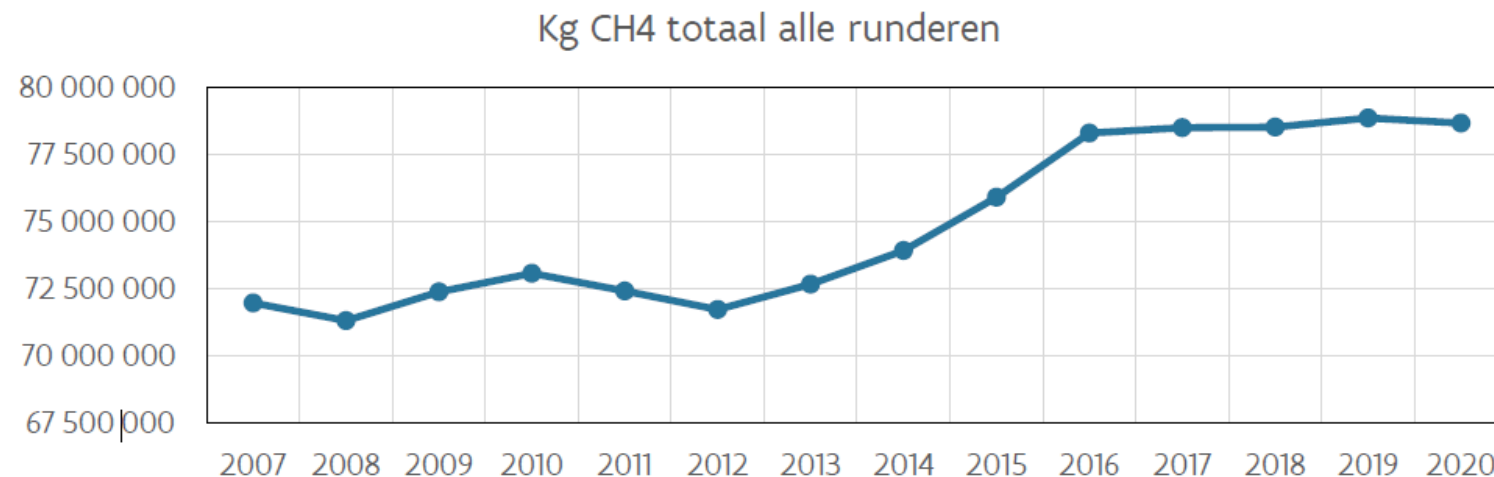
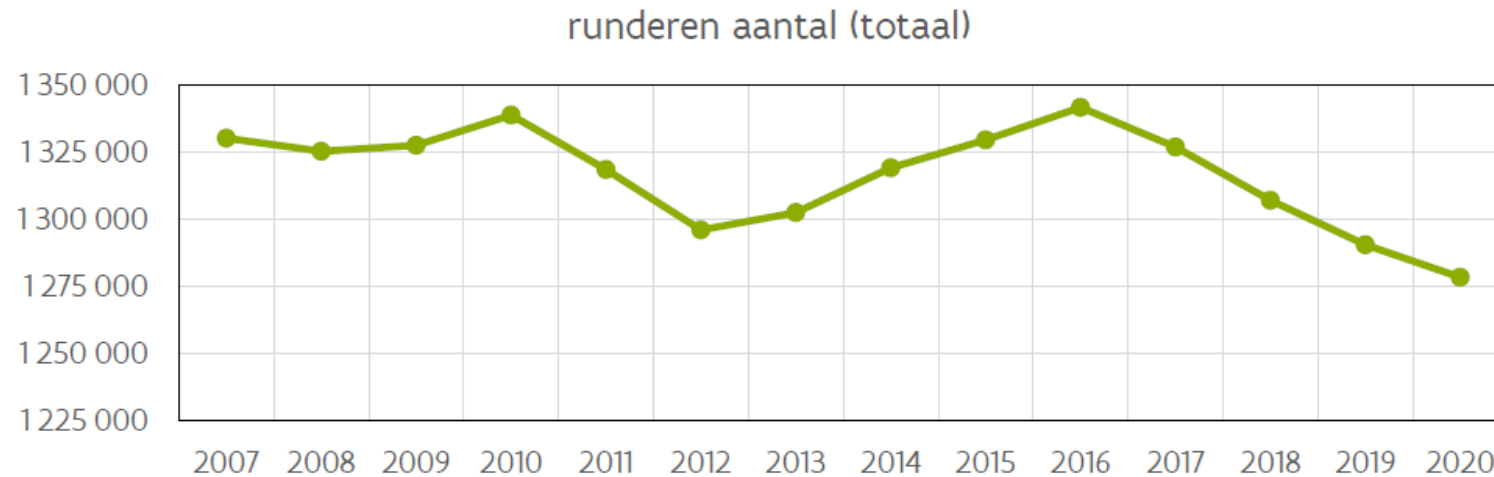

Kg CH4 vleesvee totaal excl. andere

Klimaatbeleid – Convenant Enterische emissies

- Totaal

Klimaatbeleid – Convenant Enterische emissies

- Sector werkt aan reductie van pensemissies binnen Convenant Enterische emissies

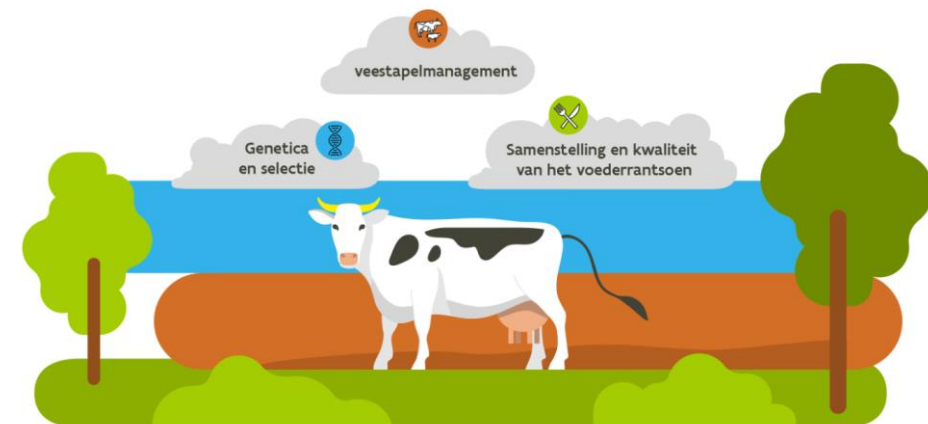
Klimaatbeleid – Convenant Enterische emissies

- Sector werkt aan reductie van pensemissies binnen Convenant Enterische emissies

Klimaatbeleid – Convenant Enterische emissies

- Ondertekend in 2019
- Oplijsting maatregelen die pensemissies (methaan) reduceren
 - Dier- en bedrijfsmanagement
 - Voedermaatregelen
 - Genetica
- Per maatregel win-wins en trade-offs met andere beleidsdomeinen beoordeeld
- www.rundveeloket.be/CEER

Klimaatbeleid – Convenant Enterische emissies

- Wetenschappelijke beoordeling van de inhoud van de maatregel en het reductiepercentage
 - ILVO, UGent, CRA-W en WUR
- Studie VMM naar doorrekening in klimaatboekhouding
- Monitoring en borging via Duurzaamheidsmonitor Zuivelsector start tweede helft 2022
- Pre-ecoregeling maart 2022 beschikbaar
 - Intekenen tot eind mei
- Ecoregeling in GLB vanaf 2023

Klimaatbeleid – Convenant Enterische emissies

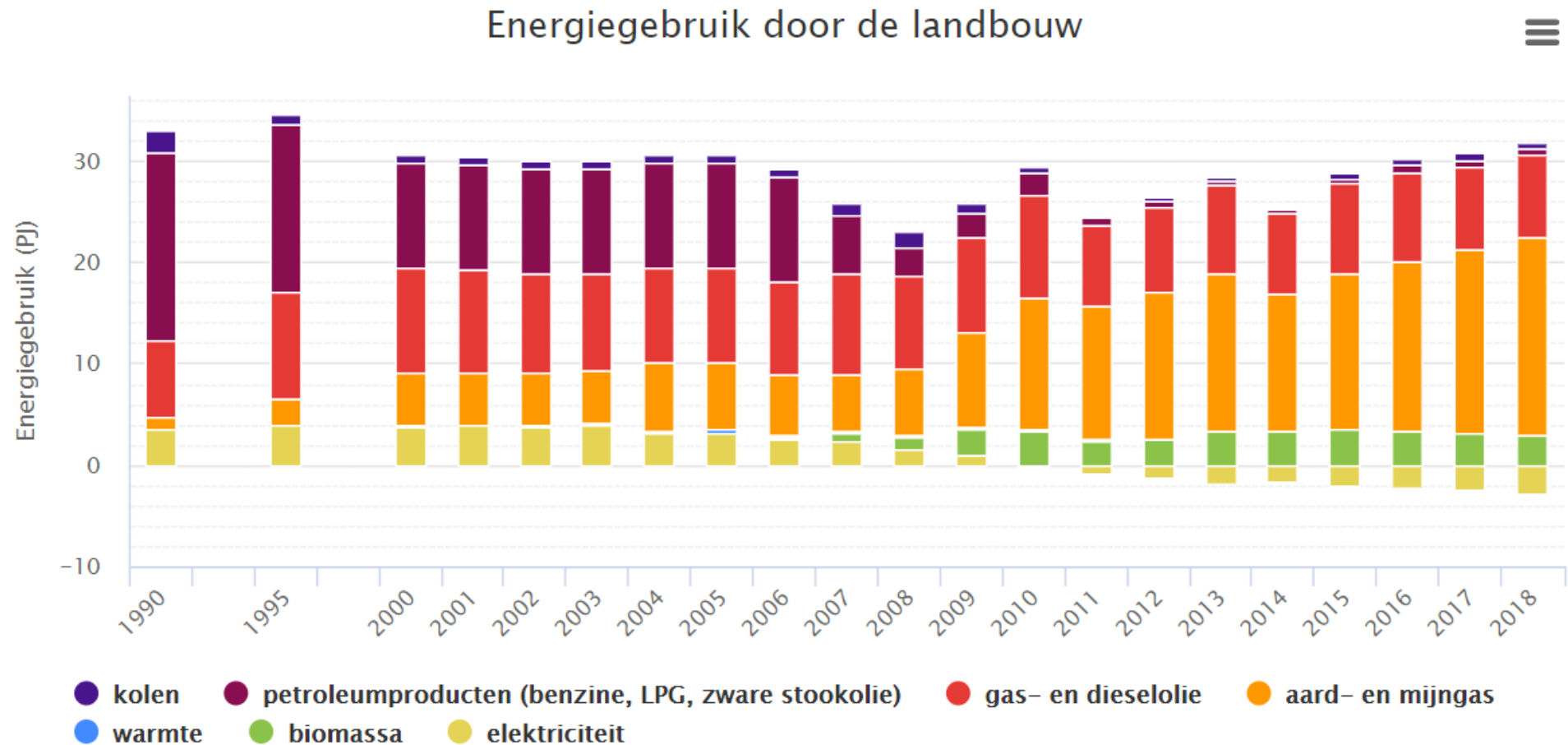
- Beperkt aantal inschrijvingen in de pre-ecoregeling Convenant Enterische emissies
 - Maanden april en mei zijn zeer drukke periodes met veel veldwerk
 - PAS-dossier heeft in de aanvraagperiode gedomineerd

Klimaatbeleid – Energetische emissies

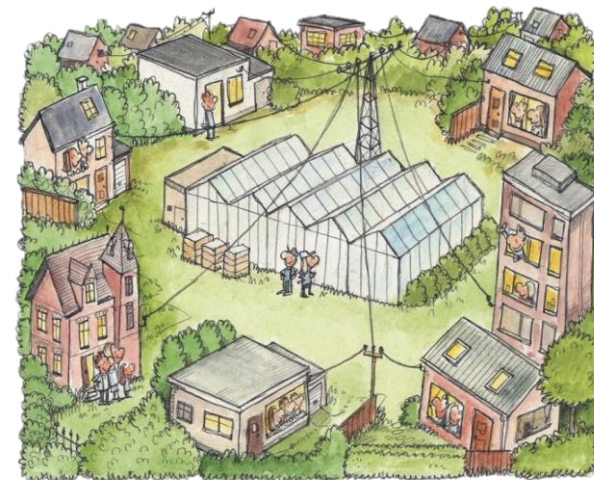
- Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030
 - Energetische emissies tussen 2005-2030 met 44% reduceren (0,82 Mton)
 - Energiebesparing en inzet van hernieuwbare energie
 - Energiebeleidsovereenkomst met de glastuinbouwsector vanaf 2023
 - Gecoördineerd door VEKA
 - Naar aanleiding van Vlaams Klimaatplan november 2021 organiseert Dep. L&V Ronde Tafel Energie Glastuinbouw
 - Zoektocht naar haalbare en praktijkrijpe maatregelen
 - Momenteel zorgen hoge energieprijzen, onzekerheid over aardgasbevoorrading en afschaffing Warmtekrachtcertificaten (vanaf 2022) voor grote onzekerheid in de sector

Klimaatbeleid – Energetische emissies

Klimaatbeleid – Energetische emissies

- Sinds 2010 is de landbouwsector een netto-producent van elektriciteit
 - Volledige broeikasgasuitstoot van WKK's wordt in de klimaatboekhouding op de landbouwsector gezet
 - Ook de emissies die gekoppeld zijn aan de elektriciteitsproductie die op het net gezet wordt
- Glastuinbouwsector speelt een belangrijke rol als producent van elektriciteit
 - Flexibiliteit
 - Netevenwicht
 - Elektriciteitszekerheid

Klimaatbeleid – Energetische emissies

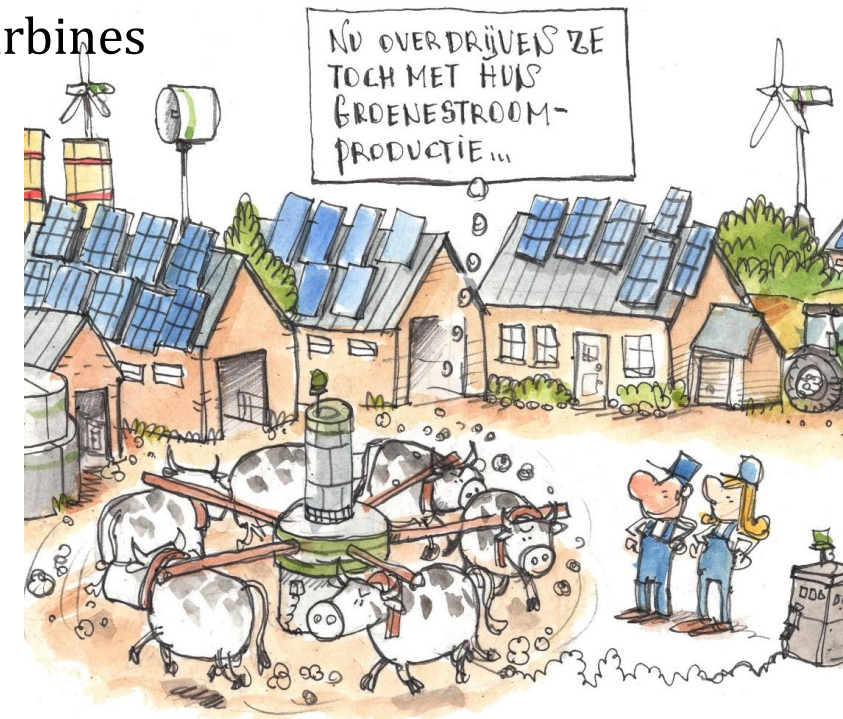
- Geen centrale gegevens beschikbaar van sector die hernieuwbare energie produceert
 - Productie van hernieuwbare energie door land- en tuinbouw wordt in de klimaatboekhouding dus niet opgenomen bij landbouwsector
 - Deze productie van hernieuwbare energie komt in klimaatboekhouding ten bate van energiesector

**BOEREN
BOND**

Lokaal klimaatbeleid – Lokaal Energie- en Klimaatpact

- Landbouwers spelen rol in decentrale energieproductie
 - Energiegemeenschappen
 - Ervaringen ECCO-project
 - Aandachtspunten
 - Vergunningverlening kleine en middelgrote windturbines
 - Capaciteit distributienetwerk op het platteland

Landbouw en klimaat

Bovenwettelijke inspanningen

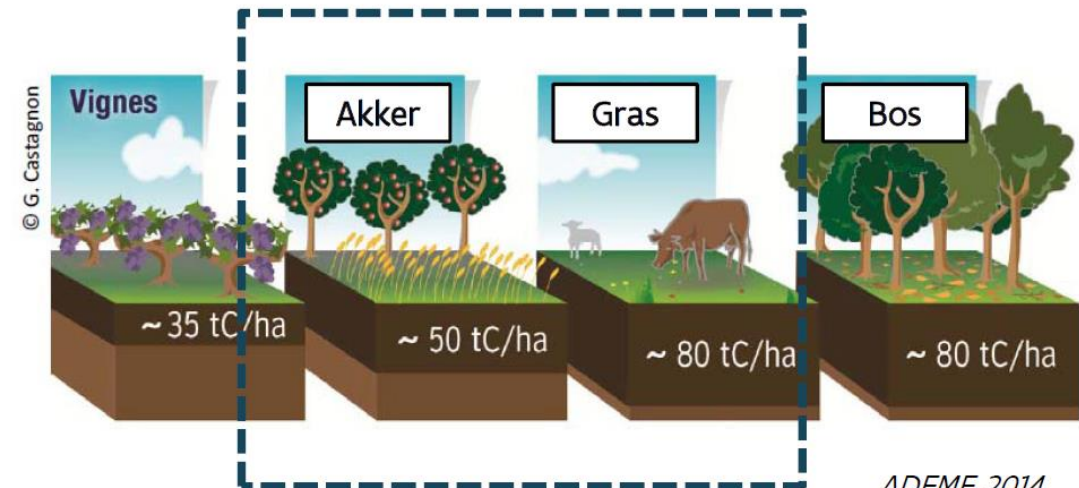
Duurzame soja

- Duurzaamheid soja-gebruik door Vlaamse veehouderij wordt afgedekt door duurzaamheidscertificaten bij de veevoedersector
 - 2020: 100% binnenlandse markt afgedekt
 - Tegen 2030 voldoet alle soja die door Belgische diervoederfabrikanten wordt gebruikt aan de FEFAC Soy Sourcing Guidelines en de FEFAC Deforestation Free criteria
 - 60% in 2022
 - 75% in 2025

Carbon Farming

- Koolstofopslag in landbouwbodems draagt bij aan klimaatneutraliteit in 2050
 - Samenwerking met Platform Claire om landbouwers te stimuleren om aan Carbon Farming te doen
 - Diverse projecten met bijvoorbeeld retail om stap te zetten in Carbon Farming

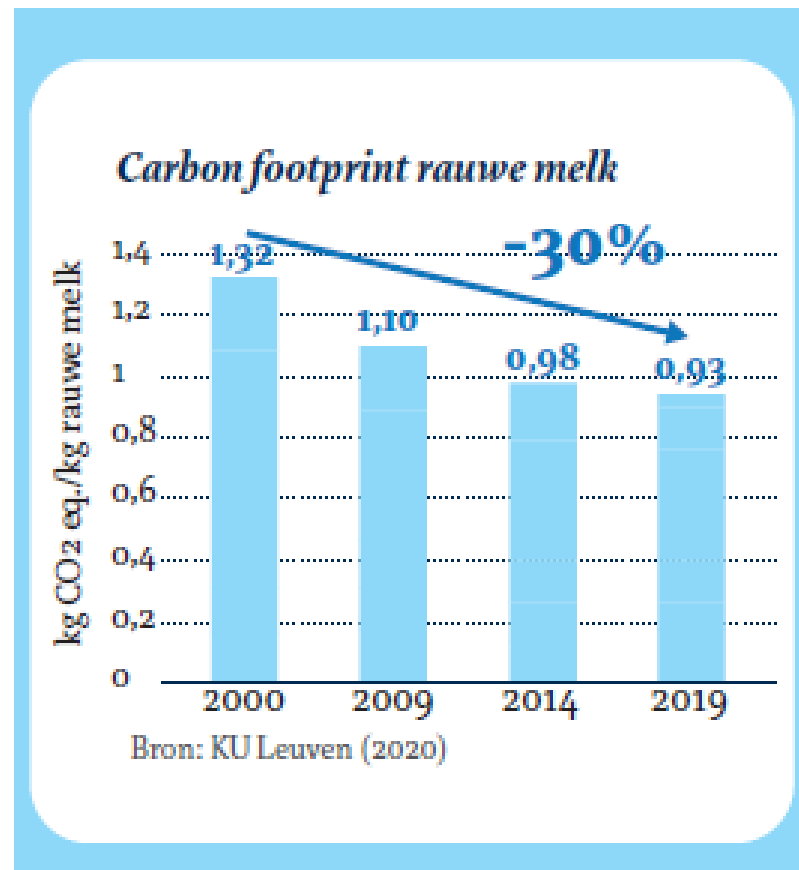

Landbouw en klimaat

CarbonFootprint

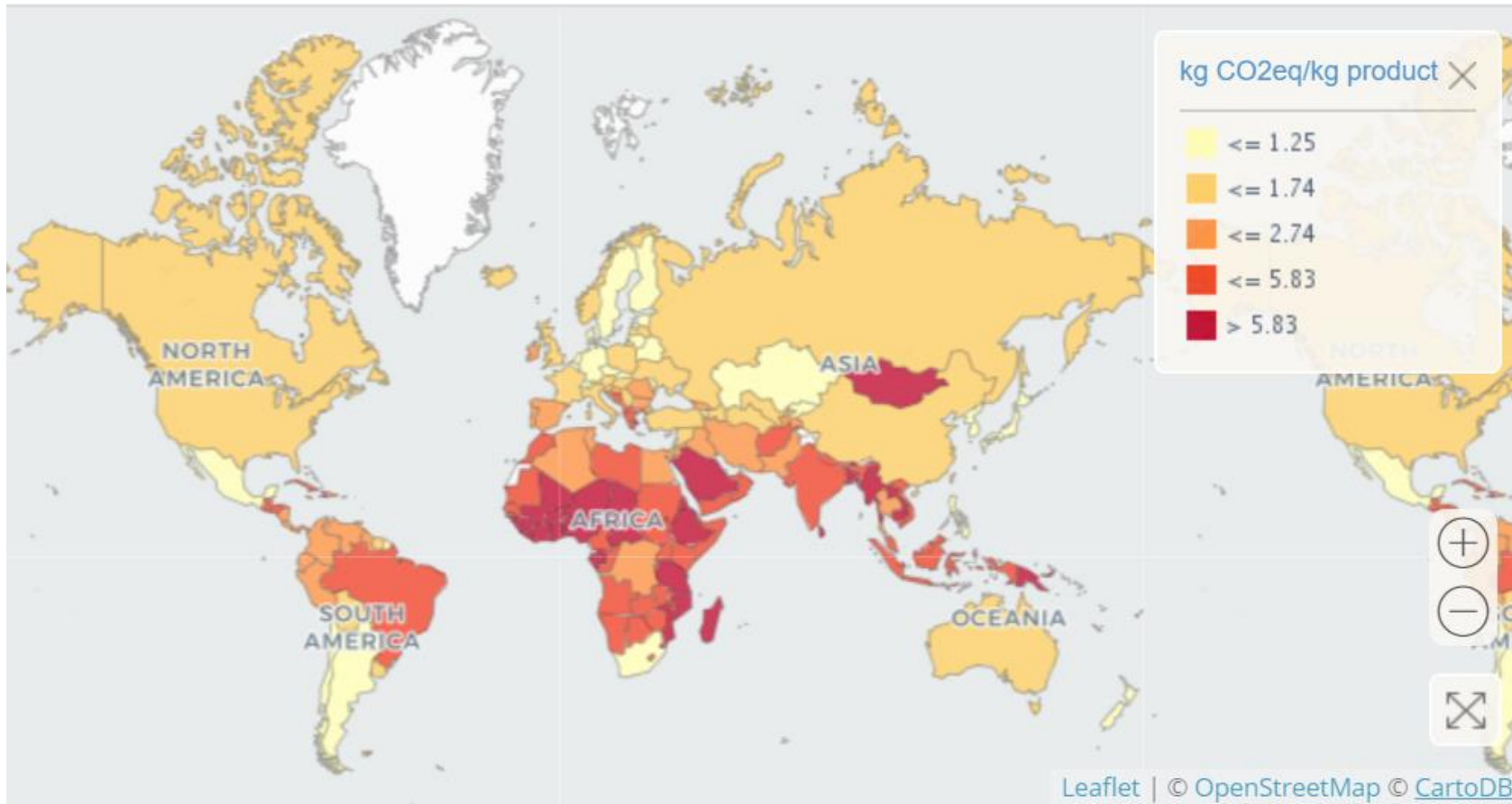
Carbon Footprint van Vlaamse melk

- Carbon Footprint van Vlaamse melk daalde tussen 2000 en 2019 met 30%

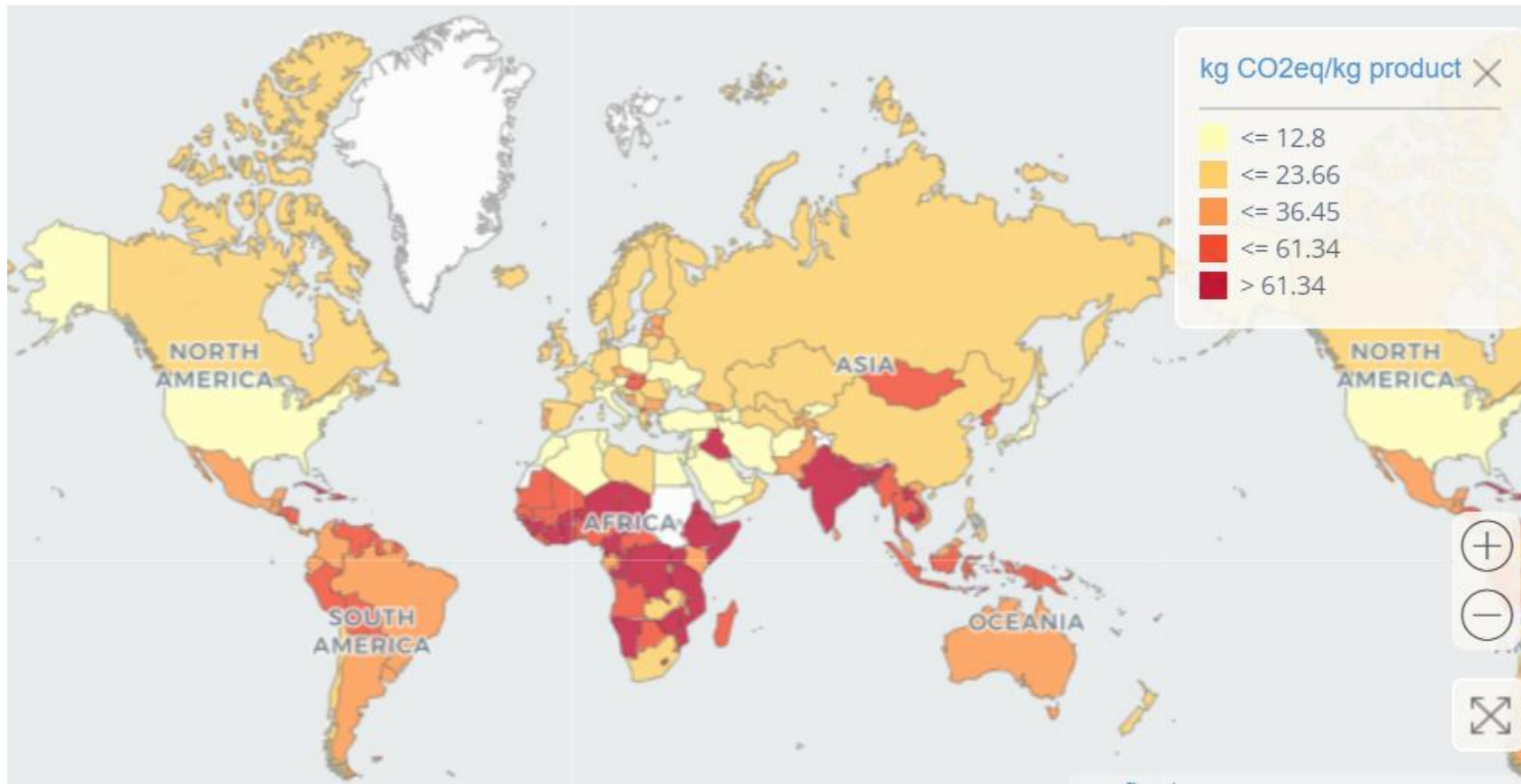
Carbon Footprint van Vlaamse melk

- Laagste koolstofvoetafdruk mondiaal volgens FAOSTAT

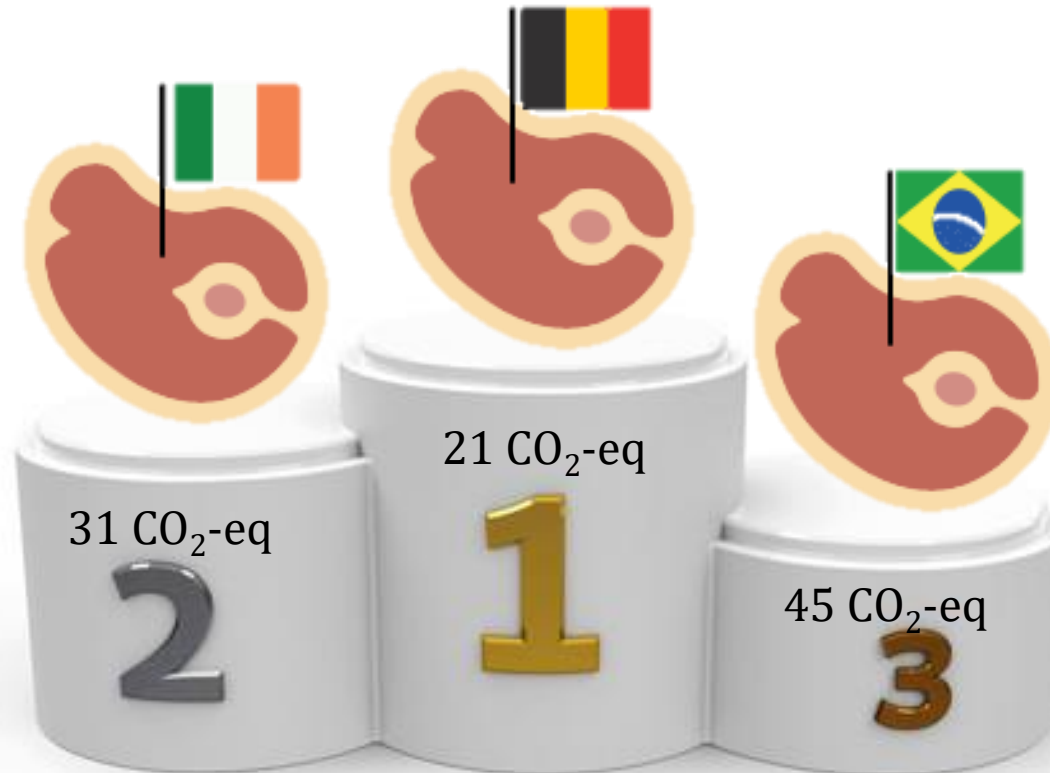
Carbon Footprint van Vlaams rundsvlees

- Laagste koolstofvoetafdruk mondiaal volgens FAOSTAT

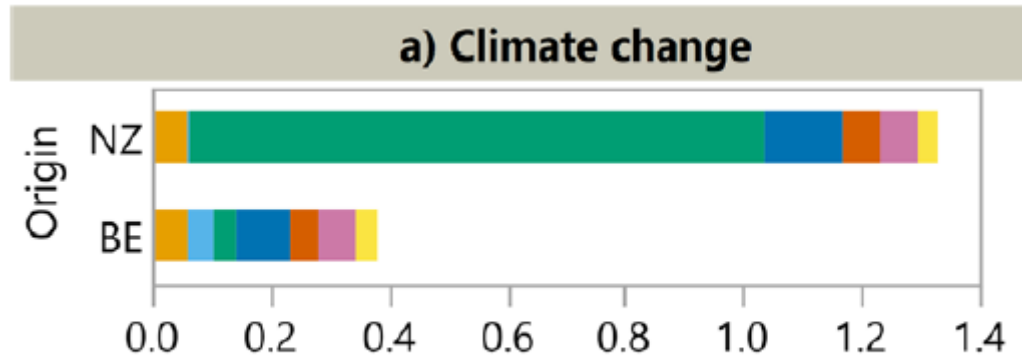
Carbon Footprint van Vlaams rundsvlees

- Klimaatimpact van kg Vlaams rundsvlees is significant lager dan van kg Iers of Braziliaans rundsvlees

Carbon Footprint Vlaamse appels

- Klimaatimpact van kg Vlaamse appel is significant lager dan van appels uit Nieuw-Zeeland

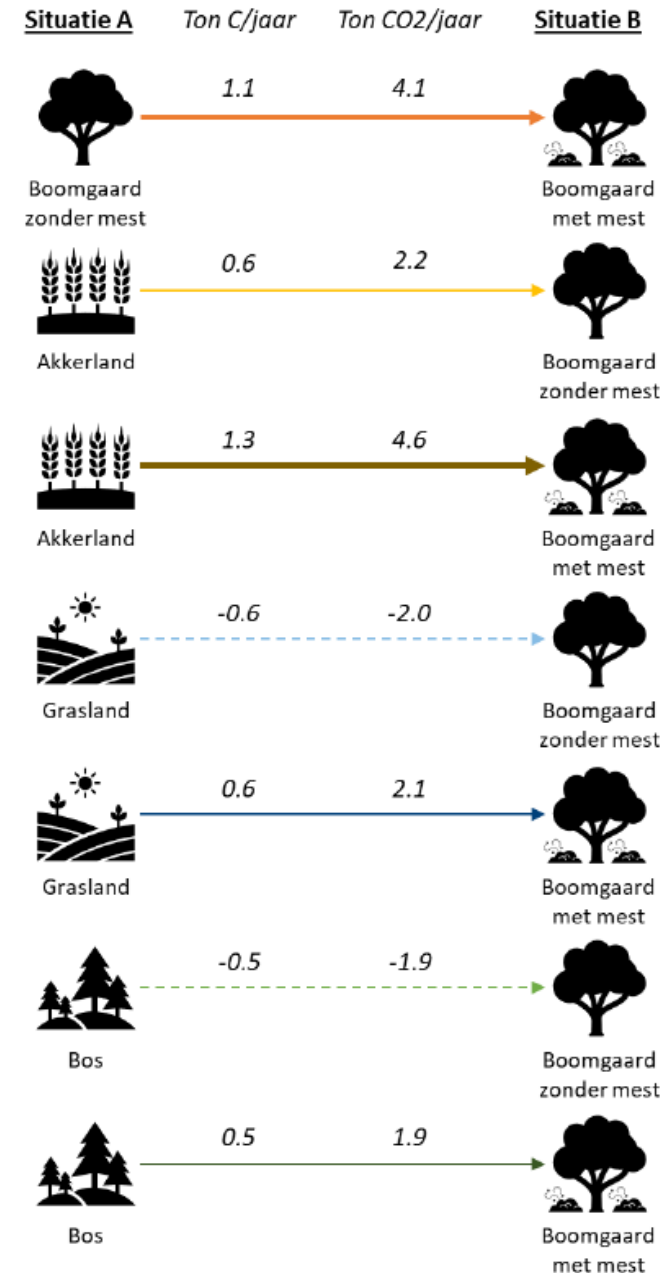
Life cycle stages:

Cultivation
Storage and sorting
Distribution (DC, retail, transport)
Packaging (primary & secondary; excl. disposal)

Disposal food & packaging waste @ Supply chain
Consumer (transport, storage)
Disposal food & packaging waste @ Consumer

Carbon Footprint Vlaamse peren

- Momenteel studie lopende naar CFP Vlaamse peren
 - CFP bedraagt 71 kg CO₂-eq/ton Vlaamse peren
 - Bijkomend onderzoek in hoeverre koolstofopslag in de bodem van de perenboomgaard deze emissies compenseert

Carbon Footprint van Vlaamse producten

- Omdat broeikasgasemissies niet aan de grens stoppen, worden deze best geproduceerd op de plaats met de laagste Carbon Footprint
 - Productie naar het buitenland verplaatsen zou totale uitstoot van broeikasgasemissies eerder doen toenemen

Vragen en opmerkingen

.....

